

ZUSTERLIEF BROEDERLIEF

gedichten en schilderijen

bij het Zonnelied van Franciscus van Assisi

uitgeverij anderzins

ZUSTERLIEF BROEDERLIEF

gedichten en schilderijen
bij het Zonnelied van Franciscus van Assisi

Redactie:
Fiet van Beek en Wim Zijlstra
Uitgeverij Anderszins
2017

COLOFON

Bij de productie van dit boek is gebruik gemaakt van Silk MC papier, FSC gecertificeerd.

©2017, Uitgeverij Anderszins, Ermelo

©2017, gedichten: de dichters

©2017, afbeeldingen: Jeltje Hoogenkamp

Vormgeving & lay-out: STAM grafisch ontwerp en illustraties

ISBN 978-90-814921-6-4

NUR 306/714

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, op of welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever en/of dichter of kunstenaars.

www.uitgeverijanderszins.nl

INHOUD

Klaas van der Kamp
Fiet van Beek en Wim Zijlstra
Franciscus van Assisi
René van Loenen (bew.)

Voorwoord 8
Van de redactie 10
Cantico de le creature 12
Zonnelied 16

BROEDER ZON

Ria Borkent
Ati van Gent
Irene Postma
Juliën Holtrigter
René van Loenen
Henk Fonteyn
Fiet van Beek
Jan Groenleer
Jon van Duivenbode
Anton Chardon

Daubigny 20
Licht 21
Winterschilder 22
Tegenlicht 23
Weeshuistuin 24
Zonnegod 25
In de geest van 26
Te heet 27
Vermist 28
Keuze 29

ZUSTER MAAN

René van Loenen
Jan Groenleer
Fiet van Beek
Ati van Gent
Irene Postma
Henk van ter Meij
Laura Reedijk
Alfred Valstar
Reinier Dorgelo
Juliën Holtrigter

Vrouwenmantel 32
Neil Armstrong 33
Meisjelief, wat doe je daar? 34
Analyse 35
Raamgedicht 36
Wassende maan 37
Maanlicht in het zomerhuisje 38
Nachtrit 39
Rond 40
Avond 41

BROEDER WIND

Henk van ter Meij
Mieke van den Berg
René van Loenen
Alfred Valstar
Juliën Holtrigter
Irene Postma
Anton Chardon
Fiet van Beek
Ria Borkent
Reinier Dorgelo

Onstuimige vriendschap 44
Nooit aflatend 45
Storm 46
Van Pascal tot Beaufort 47
Met een licht zuchten 48
Weggeblazen 49
Heilige Geest 50
Buiten 51
Ademtocht 52
Alleen 53

ZUSTER WATER

Ria Borkent
Laura Reedijk
Alfred Valstar
Jon van Duivenbode
Irene Postma
Ati van Gent
Henk Fonteyn
Henk van ter Meij
Juliën Holtrigter
René van Loenen

Drogevoetenglorie 56
Zuster water 57
Prelude 58
Panta Rhei 59
Levendig 60
De andere kant 61
Vissers 62
Mère et mer 63
Scheepje 64
Icoon 65

BROEDER VUUR

René van Loenen
Clemens van Brunschot
Fiet van Beek
Henk Fonteyn
Jon van Duivenbode
Ria Borkent
Alfred Valstar

Vuurkevers 68
Londen, 14 juni 2017 69
Water en vuur 70
Overschie, mei 1962 71
Aanstekelijk 72
Urgentie 73
Vuurbergen 74

Mieke van den Berg
Henk van ter Meij
Juliën Holtrigter

Onverhoeds 75
Vulkanologisch 76
Diep in de groef 77

ZUSTER AARDE

Alfred Valstar
Henk Fonteyn
Jan Groenleer
Jon van Duivenbode
Laura Reedijk
Henk van ter Meij
René van Loenen
Mieke van den Berg
Juliën Holtrigter
Ria Borkent

Zuster-moeder 80
Landje 81
Grondbeginsel 82
Tussen Lek en Linge 83
Balkon 84
Zandtaartje 85
Onderzoek 86
En het is goed 87
Daarom 88
Uitstel 89

ZUSTER DOOD

Jon van Duivenbode
Juliën Holtrigter
Henk Fonteyn
René van Loenen
Reinier Dorgelo
Alfred Valstar
Clemens van Brunschot
Jan Groenleer
Mieke van den Berg
Anton Chardon

Vandaar 92
Onbekende soldaat 93
Annet 94
Roepnaam 95
Vader 96
Muurbloem 97
Zaventem, 22 maart 2016 98
Begraven 99
O lieve zuster dood 100
Diagnose 101

Over de dichters en de redactie 102
Over de kunstenaars 107

VOORWOORD

Toen *Jorge Mario Bergoglio* in 2013 als 266ste paus van de Rooms-Katholieke Kerk werd benoemd, koos hij de naam Franciscus. Hij wilde net als *Franciscus van Assisi* helper zijn van armen, respect tonen voor de natuur en een nederige levensstijl aanhangen. Hij liet zien hoe heiligen een stempel op je leven kunnen drukken.

Zij kunnen een bron van inspiratie zijn, ook voor zangers, dichters en andere kunstenaars. Het *Zonnelied* van Franciscus is daarbij een sprekend voorbeeld. De tekst behoort tot het fluwelen erfgoed van de christelijke spiritualiteit, vanaf de dertiende eeuw steeds weer geciteerd en opmaat voor velen die de lof willen vieren van de schepping. De dichter bejubelt de hemellichamen, dan kantelt de tekst naar de vier elementen, om uiteindelijk bij de mens uit te komen. Het begin en het einde bezingen de Schepper van het al.

De teksten in deze bundel kennen geen aparte lofprijzing aan het begin of aan het einde. Dat was ook niet nodig. Want iedere tekst is zelf een ode aan het leven. De dichters nemen je mee in hun bewondering en passie. Ze spreken over broederlief en zusterlief. Die woorden zijn vol waardering. Ze maken duidelijk dat we met onze omgeving communiceren op voet van gelijkwaardigheid. Wie een boom kapt, neemt een long van zuster aarde weg.

Jeltje Hoogenkamp maakte de illustraties. Zij heeft de gave voldoende beeld te gebruiken om stemming op te roepen. En tegelijk heeft ze voldoende respect om zich op tijd in te houden, zodat er niet met lijnen wordt gemorst. Zo krijgt het geheel een stuwende bezieling, die *Franciscus van Assisi* ook aan de dag wilde leggen.

Van Franciscus gaat de legende dat hij ooit een preek voor dieren afsloot met een kruisteken. De vogeltjes vlogen daarna huns weegs; oostwaarts, westwaarts, naar het zuiden en naar het noorden. Met hun gang door het luchtruim tekenden de vogels al zingend opnieuw het kruisteken van Sint Franciscus in een taal die voor alle mensen verstaanbaar is, ongeacht hun confessionele achtergrond. Dat deze bundel zo op eigen wijze een weg mag tekenen.

Klaas van der Kamp,
Raad van Kerken in Nederland

WINTERSCHILDER

Berijpt de kleinste
takjes en het gras
en ieder paaltje,
iedere steen
heeft witte waas.

De ruiten zijn gekrabd,
het zicht is vrij,
daarna de trein op tijd
met spetterende flitsen licht
en binnen knetterend gekraak.

Niets remt de zon,
hij klimt
en langzaam zwicht
het wit.

VROUWENMANTEL

Lees dit gedicht als een druppel
gedropt op het kleed van de moeder
de maagd, als hemelcondens
in het heldere licht van de maan.

Vestig je blik op dit vochtig heelal
en zie hoe het krimpt

en weer uitdijt: een gedicht
als een taaldruppel, klein universum
op het blad in je hand, geogst
in het licht van een roomwitte maan.